

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ-

Бэдзэогъум и 27-р Адыгэим
къэралыгъо гъэпсыкъе иэ зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къыщегъэжъагъэу къыдэкъ

№ 138 (22587)

2022-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙ
ШЫШХЪЭИУМ и 3

ОСЭ ГЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
Къыхэтүүтыгъэхэр ыкли
нэмыкы къэбархэр тисайт
ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаим и Правительствэ игъээст

Апэрэу Адыгэим Щызэхащэ

Бэдзэогъум и 27-м къыщегъэжъагъэу шышхъэиум и 16-м нэс Адыгэ къэралыгъо университетым ибазэу «Горная легенда» зыфиорэм я 5-рэ гъэмэфэ биологическэ ыкли химическэ егъэджэнхэр щыклощтых. Адыгэим ар апэрэу щызэхащэ.

АР-м гъэсэнгъэмрэ шынгъэмрэ и Министерствэ, Адыгэ къэралыгъо университетыр, естественне-хисап еджа-пээр, «Полярис-Адыгэя» зыфиорэм ишъольыр гупчэ тофтхабзэм къашакло фэхъугъэх.

Ныбжыкъехэм гъэсэнгъэ программэ гъэшигъон афызэхащагъ. Химием ылъэныкъокъе зишэнэгъэхэм ахэзгъэхъоцт ныбжыкъехэм органическэ ыкли мьоргаг-

ническэ химиемкэ курсхэр афызэхащэштых. Агэцэклэшт тофтшэнхэр яхыльгъэклэ эзфэшъяфых. Хисапын изэгъэшэнэ егъэджэнхэм мэхъэнэ иншарыщт.

Биологиер ыкли химиер нахь игъэктотыгъэу зыщызэрагъэштэшт естественнэ-шынгъэ еджа-пээм къелэдэжкэлүү 125-рэ къеклонлагъ. Ахэр шыллыр 12-мэ къарыкыгъэх. Адыгэим имызакъо, Москва ыкли Москва хэ-

кум, Татарстан, Мордовиум, Республика Кырым, Краснодар краим, Свердловскэ, Вологодскэ, Ростовскэ, Оренбургскэ, Ленинградскэ шыольырхэм къарыкыгъэ ныбжыкъехэр къеклонлагъэх. Ахэр я 7 — 11-рэ классхэм ашеджэх.

Урысыем ит апшъэрэ еджэпэ анахь дэгүхэм, шынгъэгъэхэмкэ гупчэхэм якъэлэгъяджэхэр, Урысые зэнекъокъо «Большие вызовы» зыфиорэм текло-

ныгъэ ыкли хагъэунэфыкыре чыпилэхэр къыщидэзыхъгъэхэр, биологиемкэ ыкли химиемкэ Урысые олимпиадэхэм, нэмыкы зэнекъокъухэм анахь къашахшыгъэхэр арь къелэдэжаклохэм шынгъэхэр языгъэгъотыхэрэр.

Чыгхатэхэм ахагъэхъоцт

Непэ экономикэм ильэныкъо зэфэшхъафхэм зэхъокыныгъэхэр афэхъугъ, хызметшлангэхэм, мэкью-мэшым фэгъэзагъэхери зэрахэтхэу, амалэу ялхэм къахэхъуагъ.

Адыгэим щылажэхэрэм бэдээршыпээм чыпилэ гъэнэфэдэшүүнхэм мэхъанэ зэрийэр, а

зэхъокыныгъэхэр фашынхэм, амалыкъе щылажэхэр агъэфедэшүүнхэм мэхъанэ зэрийэр, а

лъэнхъомкэ лъэшэу зэрэдэ-
иэштхэр АР-м и Лышихъэу
Къумпыл Мурат къихигъэшыгъ.

— Мэкъумэш хызметшлангэхэрэр къелэгъэшакло зыфхъуэхэрэ тофтхэм яхырыщынкэ

Іэлүэгъу афэхъунхэу мы отраслэм фэгъэзэгъэ Министерствэ шынгъонхэу фэшшыгъ. Аш фэдэу чанэу тилэр маклэп. Хызметшлангэхэрэр язгуулжээштэйн пас грант къайхымэ зышигъохэм ячнагъэ ильес къес хэхъо.

(Иклюх я 2-рэ нэклуб. ит).

Чыгхатэхэм ахагъэхъошт

(Икзух).

Къералыгъом Ыпсылгъоу къытырэ пстэр гъэфедэгъэн фае. Нахыбэу шуагъэ къэзыхъошт производствэ яэнным, продукциене къыда-гъэкырэр нахыбэ хууным мэкъу-мэшым пыльхэр фэцгъэнхэм мэхъанэшхо ил. Санкциехэр бэу къералыгъом къызылпагъохыгъэ ухьтэм ар игъо дэдэу щыт, — социальнэ нэклубгъохэм ашыщ къыщитхыгъэ республикэм илашэ.

Пышхъэм къызэрэхийгъэмкіэ, лэжыгъэ

зыхалхъэрэ чыгуу рес- публикэм илэм хагъэхъон гүхэль я. Джа-фэдэй-ильэссыбэрэ пхъэшхъэ- мишхъэ къэзыхъоштхэр на- хыбэу агъэтлихъащты. Мигээ джыри гектар 275-рэ чыгхатэхэм ахагъэхъошт. Ахэм ашыщуу 116-мэ охтэ къэлким пхъэшхъэ-мисхъэ къытынэу езыгъэжъэрэ чыг лъэпкхэр атырагъэтлихъащты.

Адьгейим исадхэм гектар 4200-рэ аубыты. Ахэм яна- хыбэер, гектар 2000 фэди- зыр, мыёрысэ чыг. «Фло- рина», «айдаред», «дели-

шес», «голдстар», «грани смыт», «голден» зыфиорэ лъэпкъеу къатихэрэ Адыгэ имызакъо, нэмикл шьюлъирхэм ашыуагъэкыях.

— Мигъэ тичъыгхэм пхъэшхъэ-мисхъэ бэгъуагъэ къатынэу тэгугъэ, — къытхыгъ Къумпыл Мурат.

— Специалистхэм къызэ- ралорэмкіэ, 2022-рэ ильэ- сым тонн мин 38,66-рэ къау- гъошт. Пхъэшхъэ-мисхъэ- хэр мыкъодынхэм пае тонн мин 18,1-м тельятаагъэу ыгыпэтил. Джыри тонн мин 13 щайгын альэкынэу дгъеуцуунэу итхуухъагъ.

Шүхъафтынхэр унагъохэм араты

Сабый къызэрхъухъэгъэ унагъохэм ыкы ахэр мы чыпээм дээзитхагъэхэм Тэхъутэмькое район сымэджэшхэм яадминистрациихэм шүхъафтынхэр аратыщт.

— Тэхъутэмькое район сымэджэшхэм ыкы Инэм сымэджэшхэм яадминистрациихэм сабый къызэрхъухъэгъэ унагъохэм зэрафэгушохэрэм имызакъоу, шүхъафтынхэр аратых, — къыщауагъ АР-м псауныгъэр къэххүү- мэгзэнимкіэ и Министерствэ инпрес-кулыкъу.

Къызэралуагъемкіэ, сабый къызыфхъугъэ бзыльфыгъэрэ сымэджэшхэм чатхыкыжызыхъука, къэххүүгакіэм къэбзэнгъэм ылъянкыокэ апэрэ- рэ мазэм ишыкіэгъэшт 1эмэ- псымэхэр аратых.

— Тэхъутэмькое районым къыщыхъугъэ ыкы мыш дат-

хэгъэ сабыйхэм зэкэми мыш фэдэ шүхъафтынхэр афэтшы- хээз тшынэу дгъэнэфагъэ, — elo Тэхъутэмькое сымэджэшхэм иврач шхъаалэу Юлия Мусинам.

Шыгуу къэдгъэкыжын, лъэпкъ проектэу «Псауныгъэр къэххүүмэгъэнэ» зыфиорэм къыдыхэлтыгээ шъольыр проекти къэлэць- къухэм япсауныгъэ къэххүү- мэгъэнэр, медицинэ Ыпсылгъэу зэрифэшьуашэу арагъэ- гъотыныр къыдельтээ. Проек- тым пшъэриль шхъаалэхэм ашыщ сабый къэххүүгакіэу лэжыхъэрэм япчагъэ нахь- макэ шыгъэнэр.

Мэштүахъым щаухъумэнхэм фэши

Адьгейим ичыгулэжхэм мигъэ гектар мини 108,4-рэ гъэтхасэхэм арагъэубытыгъ. Ахэм языт экспертихэр мигъэ анахьэу лъэпльэх.

АР-м мэкъумэш хыизметымкіэ иминистрэу Къуанэ Анзаур къызэралуагъемкіэ, хамптырэшьо лъэпкъеу «мэштүахъыкъ» заджэхэрэ (мотылек) лэжыгъэхэм бэу ахэсэ зэрэхуугъэм Ѣынагъо къеты.

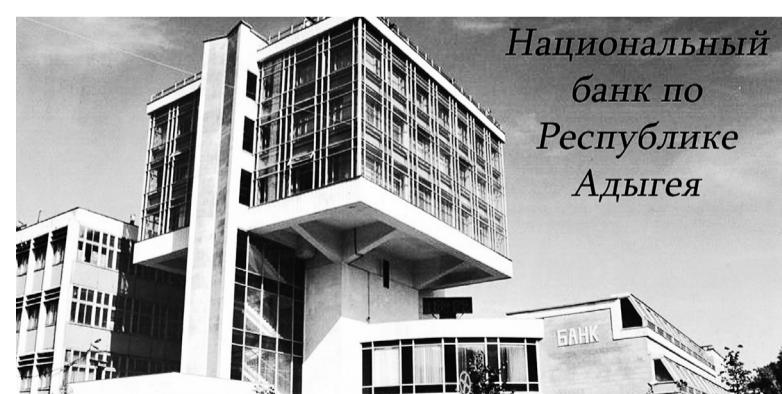
Аш фэдэ ильэси 10 — 15-м зэ республикэм зэрэшагъэунэфырэр. Лэжыгъэхэм лъэшэу алтын- пльэнхэу, ахэр къызэтэгъэнэгъэнхэм пае игъом Ѣэнгаутхэр атыраклэнхэу муниципальнэ образованихэм яспециалистхэм афэлэптигъ.

Премьер-министрэ илэнатэ зыгъецкіэрэ Къирээ Энзаур хыацэ-плацэу ыкы уц шлоуу лэжыгъээм зиягъэ езыгъэкыщхэм ябэнгъэнимкіэ чыгулэжхэм Ыпсылгъэу афэхъунхэу мэкъу- мэшымкіэ Министерствэм пшъэриль фишыгъ.

Сомэ миллиард 40 фэдизым нэсыгъ

2022-рэ ильэсым бэдзэогъум и 1-м ехъулэу АР-м ис цыфхэм ябанк счетхэм ахьщэу сомэ миллиард 39,5-рэ арылыгъ. Блэкигыгъ ильэсым джащ фэдэ ильэхъан егъэпшагъэмэ, процент 11,6-кэ ар нахьыб.

Национальный
банк по
Республике
Адыгея

Гъэмэ, мигъэ бэдзэогъум и 1-м ехъулэу унэе предпринимательхэм ярасчэтнэ счетхэм ахьщэу арыльым фэдэ 1,3-кэ хэхъуагъ, юридическэ лицэхэм ядепозитхэр фэди 2-кэ нахьыбэ хуугъэ.

Республикэм Ѣыпсэурэ цыфхэм пстэумки чыфэу ательыр сомэ миллиард 60-м нэсыгъ. 2021-рэ ильэсым бэдзэогъум и 1-м ехъулэу аштэгъагъэм нахьи процент 14-кэ ар нахьыб. Ахэм япроцент 65,2-рэ потребительскэ чыфэх. Проценти 10 ахэм аххуагъ, сомэ миллиард 39-рэ хуугъэ.

Унэ къызэралуагъырэ ипотекэ чыфэмкіэ республикэм исхэм банкхэм апашихъэ чыфэу Ѣырдээ ильэсым процент 22-рэ хэхъуагъ, сомэ миллиард 20,8-рэ ар хуугъэ.

«Лъэныкъо пстэури зыпштэ- къэ, цыфхэр ары нахьыбэу банкхэм ахьщэ ашызыгъыр. Ильэсым къыкъоцл ахэм ахьщэу альгъым проценти 7 хэхъуагъ, сомэ миллиард 30 фэдиз ар хуугъэ. Адьгейим исхэм нахьыбэрумкіэ банкхэм ашылырээр тиахъщэхэр ары, ар процент 97-м нэсы», — къы- луагъ Урысыем и Гупчэ банк икъутамэу Адыгэ Республика- кэм Ѣылмэ илашэ игуадээу Александр Путинцевым.

Бизнесми мылькоу илэм хэхъуагъ. Гъэреклорэм егъэпшагъэмэ, процент 10 ахэм аххуагъ, сомэ миллиард 20,8-рэ ар хуугъэ.

Театрээр, кІэлэцЫкІухэр

Пуныгъэм рапхи

«Родинэ цыкъум икултур» зыфиорэ партийнэ проектын нысхъапэхэм ятеатрэу «Дышъэ къошыныр» хэлажьэ.

Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием» «Театрэхэр кІэлэцЫкІухэм апай» зыфиорэ һофхъабзэр щылэнгъэм щыпхырещи. 2022-рэ ильэсым театэрхэм творчествэмкэ 1-пилэгъу афэхъух, мылькоу ялэм хэхъоныгъэ фашы.

Адыгэ Республиком и Къэралыгъо филармоние икілэцыкы театрэу «Дышъэ къошыным» федеральна бүджетым къохахынгъэ сомэ миллиони 2-рэ мин 600-м нахьыбэ կъыфатулыгъигь.

— Ахъщэу къытфекштияр М. Садовниковым ильесэ техгээ спектаклэу «Али-Баба» зыфиорэм ильэсүүн, тищыкІэгъэ техникэм ишэфын апэудржэхъашт, — къитиуагь «Дышъэ

къошыным» ихудожественнэ пащэу, Адыгэ Республиком инароднэ артистэу Сихъу Станислав. — 2018-рэ ильэсым къыщегъэжъагьэу «Родинэ цыкъум икултур» зыфиорэ проектын тыхэлажьэ. КІэлэцЫкІухэм апае театрам къэгъэлэгъон гъешэгъонхэр щытэгъеуцух.

Спектаклэу «Али-Баба» зыфиорэм рольхэр къыщызышыщт артистхэр джырэ уахтэ агъэнафх. Тэшүү Светлан, Сергей Ведериныр, Нэгъой Зурет, Евгений Колычевыр, нэмыххэри спектаклэм хэлэжъэштхэу тэгүгъэ.

«Дышъэ къошыным» иартистхэм языгъэпсэфыгъо уахтэ шышхъэум и 15-м аухьшт.

ЮфшІэнрыр зырагъэжъэжъыкэ спектаклэм игъехъазырын фежъэштых.

— Къэралыгъо гъэпсэкіе илээ Адыгэир зыпсэурээр ильэс 100 зэрэхъурэм тылэгъокызэ, творчествэм елхыгъе амалхэр нахьышлоу зэрэдгъэфедэштхэм тыпыль, — зэдэгүшүгэйгүр льгэгъэжъатэ Сихъу Станислав. — Яхэгъэгу, ялъэныкьо гупсэ агъэльялпэхэу кІэлэцЫкІухэр пүгүнхэм мэхъэнэ ин етэты. Тисспектаклэхэмкэ льэпкэ шэнхазэхэм афэтэгъасэх, льэпкэ зэфыщытыкхээр тэгээптих.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.
Сурэтым итхэр: театрэу «Дышъэ къошыным» иофышэхэр.

Хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием щыкъэбархэр

Украинэм бэ чинаагъэр

Зыгу шу имыльхэм ренэу къаюу зэхэохы урсыые дзэр жажжэу Украинэм щылъыкыятэу.

Мыншкэ экспертым ишшошхэм шуашыдгъэгъуазэ тшоигыу.

«Типийхэм ашшэрэп э ашыгыупшэ хүгъэ Украинаэр зыдэшис чыпшэр зыфэдэр ыкыи Донбасс имэхъанэ. Шүгүү къэдгъэкыжын, Донецкэ хэкур Украинаэр хэты зэхъум, шъольырым щыпсэухэрэм япчъагъэкэ апэрэ чыпшэр ыыгыгыг.

Донецкэ хэкум игъунапкъэхэмкэ, Донецкэ Республиком изыквадратнэ метрэ пэпчь аш щыпсэурэ нэбгыри 160-м тельтигатъ. Черниговскэ хэкум егъэпшагъэмэ, а пчагъээр нэбгыре 32-рэ мэхъу, Херсонскэм — 37-рэ, Сумскэм — 47-рэ. Донбасс мыш фэдиз чыпшэр зэрэшыпсэурэм тэлпэсэу илэр шъольырым икялхэм промышленнэ предприятиехэр бэу зэрэдтхэр ари. А предприятиехэм Украинаэр промышленнэ къыдэгъэкынхэмкэ процент 20-м ехъу щаубытыштыгь.

Арышь, непэ Украинаэр щыхъухэрэм уакыпкырыкызэ къыдэпплытэн фэе шъольырым изытэд ыкыи Донбасс иагломордие. Алерэр — Мариуполь псэупшэр, аш нэбгыре мин 650-рэ фэдиз щэпсэу. Украинаэр бэ чинаагъэр, Урсырем металлургие гупчэ шъхьаэр къызлэгъигъэхъагь, Азов хым исатын порт иколлэнхэмкэ аш мэхъанэшхо ил.

Урсыые дзэм къызылэкигъэхъагъэхэм ашыщ Лисичанска-Северодонецкэ псэупшэр нэбгыре мин 400-м ехъу зыщыпсэурэр. Джаш фэдэу къыхэгъэшыгъэн фэе Светладарскэ къэлэ псэупшэр (нэбгыре мин 32-рэ фэдиз дэс). Мынч урсыхэр зэрэшыпсэухэрэм имызакью, Украинаэр ит анах гъэфэбэлээ электростанции инэу «Углегорская» зыфиорэр дэт. Зэрэхъурэмкэ, атомнэ электростанцием нэмыхкээ гъэфэбэлээ электростанциери Украинаэр лэкиэзьгыг.

Мынч ухьтэм ехъулэу Северскэм къыщегъэжъагьэу Бахмут нэс шъхьафит ашыжынхэм фэш (ахэм нэбгыре мин 200 фэдиз ашэпсэу) тидэхэр Соледар игъунапкъэхэм архыгъэхъ. Нэужым Славянскэ къыщегъэжъагьэу Торецкэ нэс (нэбгыре мин 430-рэ фэдиз ашэпсэу) адэхьаштых.

Нэмыхкээ къэплон хъумэ, хэушхъафыкыгъэ дзэ операциер зыкыорэ мэзитфим Азов хым ипорхэу Украинаэр иягъэхэр зэкээ Урсырем къызэрэзлэгъигъэхъэхэм нэмыхкээ хэку гупчэ 5 — 7 шъхьафит ышыжыгъэхъ. Ухьтэ къэснышь, Харьков, Николаевыр, Запорожье ыкыи Одессэ ыпэкхэм зыщыгъэхэм хэхъяштыгь.

КИАРЭ Фатим.

ГъэцкІэжынхэм ахэлэжъагъэх

Социальнэ программэм къыдыхэлтыгъэу, псэолъешынм фэгъэхыгъэ сэнхъяат зээзгъэгъотырэ студентхэм Республиком ит гурыт еджаплэхэм гъэцкІэжынхэр зыщыклохэрэм юф ащашигъ. Ныбжыкыи 127-рэ аш фэдэ юфшІэнхэм ахэлэжъагъ.

Подрядчикхэр ягъусэхэу студентхэм джэхашъохэр зэблахуугъэх, штукатуркэу жын хуугъэх тырахжыгъигь, дэпкхэр агъэлагъэх ыкыи нэмыхк юфшІэнхэр агъэцэклагъэх.

— Шынгъэу зэрэгзэгъотыгъэмкээ студентхэм заушэтыжын амал ялгъ, гъэсэнгъэ учрежденихэм ягъэкІэжын ныбжын-кІэхэм ялхышиу халхыагъ, — къышаагь АР-м гъэсэнгъэмрэ Шынгъэмрэкэ и Министерствэ.

Шыгүү къэдгъэкыжын, мынч ильесым къыщегъэжъагьэу гурыт еджаплэхэм ягъэкІэжын фэгъэхыгъэ федеральна программахэм щылэнгъэм щыпхыраши. Аш ишуагъэкэ ионыгъом и 1-м нэс Республиком ит гурыт еджэпли 9 агъэкІэжышт. Джаш фэдэу спортзал 58-мэ гъэцкІэжынхэр ашыкхонхэу щыт.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Нэбгырэ 29-рэ къэхъугь

2022-рэ ильэсийн «ЭКО» зыфалорэм ишүуагъэкээ республикэм щыпсэурэ бзыльфыгьэ 26-рэ ны хүргэх, сабый 29-рэ къэхъугь, зэтгүазэхэу Ѣы къахэфагь.

АР-м псауныгъэр къэххумэгъэнмкээ и Министерствэ къиззэртирэмкээ, льэпкэ проектэй «Демографией» къыдыхэлтыгээ ЭКО-р ыпкэ хэмэльтэй ашы. 2022-рэ ильэсийн эзкэмки Адыгейн щыпсэухэрэм апае ЭКО-м епхыгьэ протоколи 130-рэ фэдиз ашынэу агъэнафэ, бзыльфыгьэ 70-мэ мы шыкээр къиззэртирэмкээ.

ЭКО-р нахь шлэхэу пшы къэс сабый къыппыфэнэр нахь 16шлэх. Аш ишүуагъэкээ бзыльфыгьэ пчагъэ ны хүргэх. Ильэсийн кыклоц сабый унагьом къызыфымыхъукээ, ильэс 35-м ехүгъэхэм ильэсныкъом зышлокыкээ, охътабэ тырамыгъашау ЭКО-р арагъэшымэ нахышиоу специалистхэм алтытэ.

Шлокл зимиэ медицинэ страхованием епхыгьэу юф зышлэрэ медицинэ организациехэр республикэм щыпсэурэ бзыльфыгъэхэм 16шлэхтуу къафхэхүх. ЭКО-р къыппашынм пае ищык!эгъэ уппъякунхэр, анализхэр зыфдэхэр, нэмькы уччэхэр зилэхэр мы лъеныхъом эпхыгьэ врачам е АР-м псауныгъэр къэххумэгъэнмкээ и Министерствэ ителефонэу 8(8772) 210-234-м (номер тедээр 2062-рэ) теохэмэ, зэхэфыгьэ джэуап къаратыщт.

Москва гъесэнгъэмкээ и Департамент, В.А.Стекловам ыцэ зыхырэ хыисап институтыр ыкли шлэнгъэмкээ Урысые академиер (хыисап отделениер) къэшакло зыфхъугьэ еджап!эу хыисапымкээ гъесэнгъэ зэпымьюу зыщарагъэгъотырэр 2001-рэ ильэсийн къыщегъэжъагъэу зэхащэ.

Гъэмэе еджап!эм къуагъэх

Ашьэрэ классхэм ашеджэрэ къэлэеджаклохэм ыкли ашэрэ курсхэм ястудентхэм апае къэлэгъэджэ цэрылохэм курсхэр зэхащэх.

Урысые ыкли дунэе хыисап зэнэхъокуухэм теклонигъэ къыщидэзыхъигъэхэр арь еджап!эм къырагъэблагъэхэрэр. Тхъамэфитум кыклоц, бэдзэогъум и 19-м къыщегъэжъагъэу и 30-м нэс, ныбжыкы 100 фэдиз лекцииу ыкли семинарэу зэхащэхэрэм ахэлжъагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетын истудентхэй инженернэ-физикескэ факультетын щеджэрэ Дмитрий Дегтяревымэр хыисапымкээ ыкли компьютернэ шлэнгъэхэмкээ факультетын щеджэрэ Никита Пинчукрэ гъэмэфэ еджап!эу «Непэрэ хыисапыр» зыфилорэм яшлэнгъэхэм шахагъахь.

Ашэрэ хъак!эхэр щылагъэх

Ныбжыкы ыкли студенческэ туризмэмкээ программэм къыдыхэлтыгээу мы мафхэхэм Адыгэ къэралыгъо университетын хъак!эхэр илагъэх. Мэфищым кыклоц ахэм юфтхэбзэ зэфэшхъафхэр афызэхащагъэх.

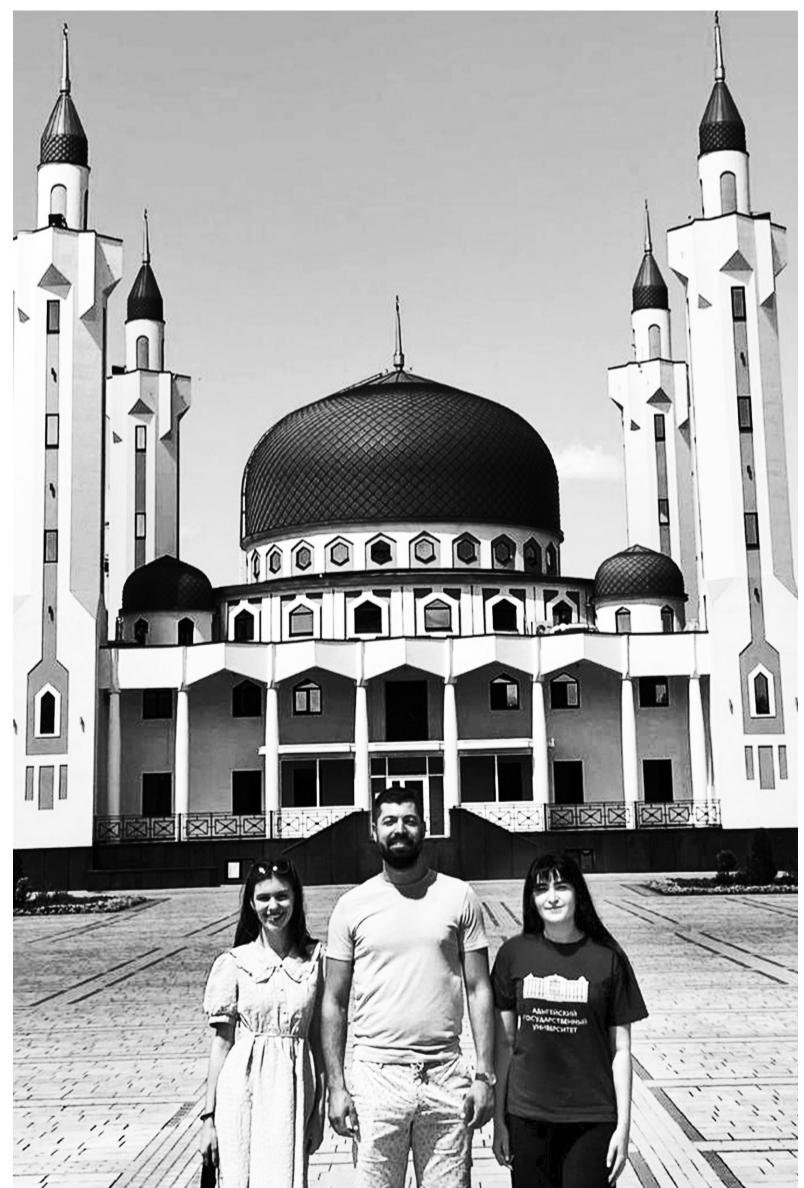
Адыгэ къэралыгъо университетын иапэрэ хъак!эхэр Белгород ыкли Санкт-Петербург къарыкыгъэх. Ахэм Мыеекуапэ итарихъ епхыгьэ чып!эхэр къараагъэкхуягъэх, республикаем идэхагъэ арагъэлэгъэх.

— Хъак!эхэм хъушхъафыкыгъэ зек!о программэм афызэхэдгъэуциагъ. Программэм къыдыхэлтыгээу тиатишэрэ еджап!эм имузей, АР-м и Лъяпкэ музей ыкли нэмьк! чып!э дахэу республикаем илэхэр ныбжык!эхэм ядгээльэгъуцэх, — къыщаагъ Адыгэ къэралыгъо университетын ипресс-къулыкъу.

Ныбжыкы ыкли студенческэ туризмэмкээ программэр гъэрекло къыщегъэжъагъэу Ѣылэнгъэ шыпхыраца. Студент 600 фэдиз аш хэлэжъагъ. 2022-рэ ильэсийн ашьэрэ еджэпли 191-рэ хэлэжъэнэу Ѣыт.

Ашьэрэ еджап!эм щеджэрэ студентхэр, шлэнгъэлэж ныбжык!эхэр, аспирантхэр, ординаторхэр, шлэнгъээ-уштэйн юфшэнхэм ахэлжъагъэрэ ыкли урысые зэнэхъокуу «Большая перемена» зыфилорэм теклонигъэ къыщидэзыхъигъэ къэлэеджаклохэр арьх программэм хэлажъэхэрэр.

Ныбжык!эхэр зэхэтхэу ѡязакуу нэмьк! къалэхэм клонхэ амал я. УФ-м ихэушхъафыкыгъэ сайтэу «Студтуризм» зыфилорэм Урысыем ишьольтырхэр

къэзыхъуухъэ зышлоигъо ныбжык!эхэм зыфее къалэр, ашьэрэ еджап!эр ыкли лъеныхъоу къыхащыр шатхын альэкы.

Искусствэм ицЫифхэр

Игупшысэ исэнаущыгъэ къышеуатэ

Археолог, искусствовед цэрылоу Лэупэкэ Нурбый иоофшагъэхэм якъэгъэльэгъон Мыекъуапэ зэрэшыкъуагъэр шуклэ тигу къэтэгъэкыжы.

Къокыпэм щыпсэурэ лъэпкъэм яискусствэкэ Къэралыгъо музей и Темыр Кавказ къутамэ Лэупэкэ Нурбый исурэтхэм якъэгъэльэгъон фэгъэхыгъэ зэхахъэр игъектотыгъэу къышызэуахыгъ. Ыныбжь ильэс 85-рэ зэрэхъугъэр зэхэнтаклохэм къыдальти, къэгъэльэгъонир гъашэгъонир агъэпсыгъ.

Адыгэ Республикин ихэбээ къулыкъушэхэр, тарихыимэ культурэмэрэ апильхэр, ныбджэгъухэр, Iахылхэр, нэмыххэри къифэгушуагъэх. Мэфэ заулэ зытешэм, Н. Лэупакээр музей иоофшагъэхэм къырагъэблагын, исурэтхэм къатегущыиенэу, ишыэнэгъэ гъогу нахышылоу щигъэгъозэнхэр къельэуугъэх.

Лъэпкъхэр зэфещэх

Абхазын, Адыгэйн яархеологхэм ясурэтхэмкэ къэгъэльэгъонир Н. Лэупакэ къышызэуахыгъ. Археологхэм къагъотыгъэ тарих пкыгъохэр щыэнэгъэм илотаклох. Гурит Азием, Кавказ аашашыщтыгъэхэр, мыотхэм якерамика, къошынхэр ятепльэкэ гъашэгъонир.

Лэшигъу пчыагъэхэм узэкэлбэжэх, Iепэласэхэр ягупшысэкэ зыльыиэсэштыгъэхэм унаэл атодзэ.

Чыопсын идэхагъэ, изэхъохынгъэхэм суретышир гуклэ альээсы. Ошүтенэ къушхъэе лъагэу зэрэштым daklo, кын мафэм теплэу илэр Н. Лэупакэ къегъэльагъо. Мыотхэм якультурэ къыхигъэштырэл эшагъэхэм къапкырэкли. Бжъакъом хэшыкыгъэ бжъэр, къопситу зиэ къошын цыкыр, джэрэ тандж палор, абдзэхэ унэмрэ щагумрэ ятепльэ, нэ-

Иоофшагъекэ щыэнэгъэр къэзыгъэльэгъорэ Лэупэкэ Нурбий сэнаущыгъэу хэлтымкэ дунаим щыцэрылу, Иэкыб къэралхэм ишээлэсэнгъэкэ алтынэсигъ. Нарт бэгъашэхэм ашыц хъунэу, исурэтхэмкэ тапэки тигъэгушонэу фэтэю.

мыкхэри Н. Лэупакэ имтворчествэ пытэу хэуцуагъэх.

Унэр чыым телэтикыгъэу, лъагэу, мыжьом хэшыкыгъэу зэрэштым бэмэ уарегъэгупшысэ. Адыгэм щыцэкэ-псэкүэя ялагъэр суретышир цэрийом зергъапшэ, наху дахэу ылтытэр къаходжэшы.

Бжъадыгъу шольтырым унэр зэрэшашыщтыгъэри Н. Лэупакэ ыгъэунэфыгъ. Щагу

дэхьаплэр зэкүжьэу къэльагъо, чыкэ къашшыхъагъ. Унэм икэ-сэнхэр пытэх, унашхъэр дахэу бгъагъэ. Хызмет юфыгъохэр бзыльтыгъэм пчыэлупэм щегэцаклэх, къэлэцыкъухэр щагум щэджэгүх. Суретыр шьо зэфэшхъафхэмкэ гъекэрэлгагъэш, идэхагъэ узылэпшэ. Огу къаргыри, къушхъэхэри нэпльэгъумитых.

Суретыр «къегъэгү- щыи»

Испунэхэм яхыилэгъэ суретхэр тарихыим илотаклох. Искусствэм щыщ нэклубгъохэр суретхэмкэ зэтэгъапшэх. Шыухэр, тхыпхъэхэр, хыакэ-къуаклэхэр, фэшхъафхэри Н. Лэупакэ гошгъэхэм къегъэльагъох. Цыфым щыэнэгъэм чыпэу щырилэд уасэ фешы.

Адыгэ Iанэр, гъомылахъэр аш зытырагъэуцокэ итепльэ нэмыхк шыыпкэ зэрэхъурэр суретышир цэрийом иоофшагъэхэм къашхэгъэшы. Лъэпкъ шэн-хабзэхэм язехъан тарихыим,

искусствэм къащежьэу Н. Лэупакэ ельтигъ.

Культурэм, искуствэм ашызэлышээрэ цыфхэм ясурэтхэр псынкэу къыбгурэлох. Тхыбсым Умарэ, Сэмэгү Гощнагъо, Шэуджэн Бэлэ, Гъукэ Замудин, фэшхъафхэм атыришыкыгъээ суретхэр философиу ахэльным къегъэдахэх.

Нарт эпосым гуклэ ухечэ, Лъэвшэ къыщым зэрэштыгъулерэм угээгушысэ. Ильэсэбэлэхэм ўзэкэлбэжэх, адыгэхэм къышыр щыцлагъэу зэрэштыгъэр Н. Лэупакэ къегъэльагъо.

Пэсэрэ лъэхъанымрэ непэрэ щылакээрэ суретышир зэрэхъх. Зэфэхысэжхэм къаходжэшы адыгэхэм тарих гъогу къакулагъэр зыни зэрэхэммыклякэрэр.

Юф умышлэу зыгъэлэсэфын умыльэкынтуу Н. Лэупакэ къытигуагъ. Къыхэпхыгъэ сэнэхъятыр щыэнэгъэм къышыротэжынным фэш уимурадхэм уафэклон фаеу ельтигъ.

Дахьо дэжь джэгүлэгъэу нэхэр къышыхигъэшыгъэх. Суретышир зэрэлхъохэр къызэргибэхэрээр исурэтхэм ахэолъагъо. Лэупакэ Нурбий ыныбжь ильэс 85-рэхъуэми, зигъэлэсэфынэу уахьтэ имылэу къышхъу. Иоофшэнным

зыфищэизэ, исэнэхьват ишъэфхэм мэкъэ шъабэкэ адэгүүчилэ.

ЕплъыкIэхэр

Зэльашээрэ суретыш-модельэрэ Стлашыу Юр, суретышу, къэлэгъаджэу Гъукэ Замудин, Дунээ Адыгэ Хасэм хэтхэу Мэшфэшу Нэдждэт, Цыкыушо Аслын, зэльашээрэ археологу Тэу Аслын, музей икъулыкъушэхэу Сулайманова Фатимэ, Хъокло Парисэ, нэмыххэри къэгъэльэгъонир агъэпсыгъ.

Музей ипащэу, Урысыем, Адыгэим, Ингушетиим культурэмкэ язаслуженэ юфышэу Шъэуапцэко Аминэт къызэриуагъэу, къэралыгъо пъэпсыкэ илэу Адыгэир зыпсэурэ ильэс 100 зэрэхъугъэр игъектотыгъэу хэтээзэунэфыкы. 2022-рэ ильэсэир Урысыем щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэрэ якультурнэ кэнэрэ я Ильэсэу щыт. Зэхажэрэ юфхъаазэхэр тарихыим ихуяа-шагъэхэм япхыгъэх.

— Сурэтхэм сибуанэу сяллыгъ, — къытигуагъ Дунээ Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчижээгъу Мэшфэшу Нэдждэт. — Лэупакэ Нурбий лэшигъэхэм яхыилэгъэ сурэтхэр гурыгъоюлоу, лъэпкъ гупшилээр ахэльэу ёшын.

Адыгэ Республиком исурэтхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар Н. Лэупакэм къыштыхъу, щыэнэгъэр исурэтхэмкэ къызэриуатэрэм мэхэнэн ин илэу ылъытатай.

АР-м культурэмкэ и Министерствэ иотдел ипащэу, Адыгэим культурэмкэ изаслуженэ юфышэу Шэуджэн Бэлэ, Гъукэ Замудин, фэшхъафхэм атыришыкыгъээ суретхэр философиу ахэльным хэхыгъэхильхъан зэрильэхэрээр, итворчествэкэ Адыгэ Республиком щытху къызэрэфихырэх хильхээнэфыкыгъэх, игъэхэгъэхэм ахигъэхонэу фэльтигъ.

Н. Лэупакэ илахылхэр, искуствэр зыгъэльялэхэрээр зэхахъэм къышыгъушыагъэх. Лэупакэ Нурбий Адыгэ Республиком и Лышхъэу Къумпый Мурат, Правительствэ, АР-м культурэмкэ и Министерствэ, музей икъулыкъушэхэм, итворчествэх эхылэгъэхэм къэгъэльэгъонэу фэльтигъ.

Иоофшагъекэ щыэнэгъэр къэзыгъэльэгъорэ Лэупакэ Нурбий сэнаущыгъэу хэлтымкэ дунаим щыцэрылу, Иэкыб къэралхэм ишээлэсэнгъэкэ алтынэсигъ. Нарт бэгъашэхэм ашыц хъунэу, исурэтхэмкэ тапэки тигъэгушонэу фэтэю. Опсэу, Нурбий!

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

ЕПЛЫКІ

О, насып, тыдэ ушыңа?

Гупшиң

Насып! Сыдэу гущың даха, Нльапңа, хэт ащ кіэмьхопсү фэмьеер?! Насып, тыдэ ушыңа, укынкыра ыкыи хета анах узэгупсэфылңа узыфакорэр?

Шъэфыбэу зэхэль дунэешном уриах, узыгьотрэм шу кыдэхху, елоцжы; узумыкірэр екыкы; узфекуагъеуз тегафьем ынэ къекіжы, ехъуапсех цыфыбэр, ежими къидэхуагъэр зидишіжкэу ыгуи ышхьы заэты. Ау ахэтих цыфхем «насып мыгъаклор» шохэлхагъеу къэххухэрэри — лъэпэулэхху, лажкэ гори ямышеми, щынэнгъэшном зылъэныкю горекли хэуонхху мыхъухэрэр; ялэп тынчныгъе, ялэп псауныгъе; ялэп шъхъэлыгъыкі амали, шъхъэгъэзылээ гупсэфи..., аужыпкъэм, псауныгъеуз хети зыкіхъопсырэри. «О, насып! Тыдэ ушыңа о ыкыи хет иунапчыа узыфаклоу узытеорэр, пшогупсэфылңа хэпхырэр?!

Адигэхэр тхъэбэ мэджуский диным шошхъуныгъе фырыялңа къэххухъях, къяшікыгъе чыюпсэу кызыхэкігъэхэм гукли шьокли пытэу епхыгъехху, щынагауу дунэешном ыпашхъе щырлар къахащэу посуштыхъях. Ащ ельтыгъеу, шур е мышур (ер) хети къызэрреутжкіеу, ахэм уашхъапыркын е зашыбдзыиен къодыеу зэрещимытыр зэхашлануу, яшшошхъуныгъекі лъэнинкыуабэр къагъегуунуу ыкыи ашхъекі, дунаимки, щылакімки зыфесакыжкху, а зекіми апашхъемаклару зыщауфуу, щынэ ялагъ; уицыфыгъе уфесакын, сабым федэу пытгын ыкыи пілэтийн зэрэфаэр, о пшхъекі къомыкүштүр нэмийким ешлээм къызэрепфэмегъүштүр, тхъэшшошхъуныгъе зэрэапэрэр бешлагъеуз агу раубытагъеуз, шу-мышум лъэшэу гүнэ лъафуу пытгызъях.

А тхъэхан чыжъехэм жерою творчествэу цыф акылым кыпкырыкыгъеу джырэ тимафэхэм къанесыгъем — тхъдэжъхэм, таурыххэм, къэбархэм, орэдьжъхэм, гүшілжъхэм, пшысехэм — а зекіе ахэгощаг: «Иофир зикласэр, Иофылкірэр», «Тхъэм ельзурэр — хинэр», «Насыпир яхь мыгощ», «Махьшэм тесми хъэр ецакъе», «Акылыр Тхъэм къыритыгъе, ау насыпым хэннигъ.., нэмийкіхэри.

Къэппчынкі бало хүн, ахэм сидрэ утчи иджуау ахэль. Ары. Уегутшысемэ, сидрэ лъэнинкоки зекіе кыззатекохъижырэ цыф сэ сиыклагъеп: гъесэгъэшхо, акылышуу, ау насыпинч. Былымыр ихъой къетэкъохъижырэ, ау унэйо насып илахэл, бынэу илэр етэкъохы...»

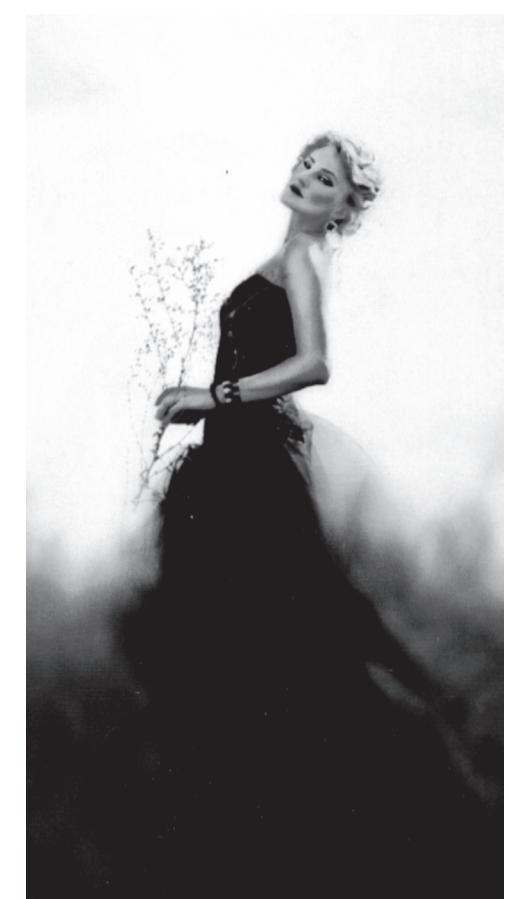
«Еджахъеп ыкыи епщагъеэ, ау цакоп, Тхъэм нахь шу ылъэгъурэ щыләп — зэшымызыжь сид лъэнинкокі бъэзагъеми» зыфалохэрэри маклехеп. Къызыхху-гъэм щегъэжкагъеу къэшлагъеу, Иофки, цыфыгъекі, нэмийкіли зыгорэ кызтэмынэу, зымылтэжъеу, щэзэфэ зы тхъэгъо цыкы хэмийпльагъеуз тхъапша мы дунэе хъафым ехъижырэр? Къало о пшэштүри, поштүри, зыэрэпшыщтири, зыдебгъэзштири?

«Цыфым ылъашхъитукі шур зыфелжъижы» ало. Ар шылыкъа е пцла? Бэдэд узэгупшысэнэу мы щынэнгъэм хэллэр; чаныгъэхъулхъагъэм ельтыгъеэме, къэбээхъэбээзэл эзкілэхъэдэу, шынэштири ышэгъахэу, еджехъэгъэсагъеуз, шынэнгъе заклару зэхэльеу, къетэхъемэ, къетэргүхэмэ, къенэхъокуухээзэ тхъапша гупсэфыгъуу, тинчыгъуу, псауныгъи зимишемэжъеу, зиахъ ышшуашхэу, ифэшъуа-

Джары Иофир къэзигъэхъылэрэр. Арэп, зыгорэм фэшү зымышынэм, сидшүтэу гухахьо бготеу ушынэ? Пшысэр пшысэти, хъакушхъэм тес кілэ делэр насыпшо хъуягъе, ау гу лъышшутагъэмэ, ашизы лъэнинкъо горекіе — ихыягъекі, игульытэкіе е хэти, ныбжыи иягъе ригъекыгъяэ, е адэрхэм анахъеу гу лъити, унэм остыгъэр (нэфир къызылкырэр) къыхыи ригъеуци, ар къышшагъ — ышшэе укложынэу щымытэу. Хэбгээукъонеу ухэтми щымыт Ключшоу мы дунаир зыгъгым зекіе хэз-нээ имышэу зэрэгэзафэ. Ау тэ, цыфхэм, нахь тигупшысэн, тигээсакыжыныр тээпильтэты фежьагъ, ар хъуштэл.

Насып! Сыд ар? Ар боу пчыагъеу зэхэль, къэбарыбэуи къызэтешыкы. Насыпир нэбгырэ пэпчэ еж-ежырэу зыкіхъопсыре гунарапкъеу зыфигъеу-цужырэр ары: зыр зигъечьыекыимэ е зигъешхэкыимэ нэмийк фэяххэп, екью; адэр — цыфхал, ау изакуу; ящэнэрэр еджехъэгъэ-гъесэгъэшху, ыгуи ыпси ашкіе гъезагъ, мышхэм, шхагъем шлолофэп; яплэнэрэр бын фал, ил унэшхуи, мыльку шуялай, имышэр сабый, сидшэн?

Ныбжыкіе юш дэдэхэр тиэх ашлэрэм гүнин-нэзи имышэу, хэгъэгум щытхур фалэжы, ау янасып амшшахэу ебгүүклох, етланэ, гүлэхээз, кілъэбэнэжых, ау шышхъэр зыблэкыкіе, шыкім укілэхтхъожыкіе къикын щыләп; къызгүрьорэмкіе, упсаоу, ор-орэу пшхъе уфэлжъэжъеу мы дунаим утетымэ, уиягъе цыф емыгъэкыимэ екъуба; ны-тихэр, ныж-тихъхэр, уигупсэ цыфхэр къыпшхъащихху, уицыфыгъэ зэфагъе альэгъумэ, насыпигъ; ныбджехъушу-къошышур къытепфагъэмэ, ари насыпигъ, о пшхъе фэбгээдэн цыфуу укъызэхэшшыкыщтири гъешэл псеогъо бготыгъэмэ, щэх хэллэр зэрэнасыпим. Ау уизакъоу утхъэн пльэкыщта, уиунгъо-коц цыкыу закъо уипытапкіе? Пльэкыщтэп — джары «цыфыр цыфым ишхэпс» е «утумса уз, узымэ, ушымые паль» языгъэуагъэр. Цыф тэрээзу акыл зиэлм еж федэ цыфыр шлобилым ыкыи ашшхъэпаорэр. Уаххтэр псым федэу ехъижъагъеу мачэ: гупшысэгъу, шэгъу, йогъу тифэрэп. Тызгээшшырэри о къашэл. Тыгээзэлтээз тэйолтыхы, тшхъе тфэмийтээз түкээтэдхъякы. Гумзишхурэп... Чылъэм гомылур уц лъэнтхъеу тиз, тинчыгъор щылакім хэзигъ. Зэхмийхъэ-зэфычіэлп щылакім гухэр укыкы: зы ным къылфыгъэхэр зэгүрэхъижъхэрэп, зэлтэпкъэгъухэр хэгъэшхъякы, зэньбджехъижъхэр зэфецкыкыжых, зэшхъэгъуасаагъэхэр хъэм дэзэрэгъашхэр; хети сиди зымы къыубы-

тыжырэр — щынэнгъеп укытэр, щынэр; жэмийнгъэр, тигъонир, пцыуысынир, къэрарынчыагъэр — щынэнгъэм юлъапсэ къэзшүтүрэх, имыжыгъуу цыфыр зыгъэжъырэх ыкыи зуухырэх.

Насып, насып! Тинасыпмэ, тиакыл къызхэхшхъожыныш, сидымки тигээсакыжыкъеу туублэжын, тицфуу туынзыэрэхъуагъэр зыщыдгэгъупшнэн; лъэкл зиэлм тидээ, амалынчъэм тигъатхъеу тигъатхъеу... Тхъапша хыеу ракыкіхыпи, зиагнаго унхэуагъэр?

Зи тигэгүлшиши шылакі непэ тиэл. Тянэжхэм «уигуунэгъуу нэклэу угольшыжъеу умчыгъ» алоштыгъ. Джи сид гүнэгъуа? Зэрдунеу изакью иенэу нахыбэр къэхъопсы. Делэ нэй-псыяяжъэм нахь тхъамыклаго хъужырэр. Ныбжыкіхэр къэзэрэшх, ау статистикэм къызэритирэмкіе, нахыбэр зэрэлтүпшыжых. Сабийхуу лажи-хъакы зимишемэхэр ары къин зылэгъухэрэр. Къэмийхъэзэ агу ныкьо ашы къэзэлтэгъэхэм; зэхэгъижъхэрэри къэпштэжын, ау зэрэуки-хъакы. Къэлэцыкыли ибэхэм ялчагъе хэхъо... Тэра джы насыпигъ? Мыхун умышэу, ош федэ цыфым лажэе эмийхымэ ара е удаклоу, къапшэу хъакіл-къоклагъе зепхъэм ара?

Пчыагъеу зэхэль мы тидунэ лъаплэ: цыф цыкыл мафэ къэс щынэнгъэм ышшэтэу, кілээс псытобзэ лъагэм «зэпшыкын» фае мэххуу. Уинасыпмэ узфырикъуу, уиакыли, уишэлгы, уигуукэгъу, уицыфыгъи укъабгыннен...

Насыпигъ уцыфышишынр. Ош федэ цыфым лъэбгүу емыдзынр, уишшугъо къылтэкли, тигъуужь зымышынр; шлоу о къылфуу ухэзшыцкыгъэр лъэгүүкэтийн умышшынр. «Насыпир зиэл акыл зиэл ариба? Нэмийкіеу сидэу ар бгээунэфын пльэкына?» — сээзүлчыкы ыкыи аштэубыагъе хэллэр сукыышшуу. Ош федэ цыфыр умыгъэпцымэмэнр, умыгъэцкыкунр, бзэгүжь мигъом уфэсакынр, угу пыкэу уишшагъе къэмийгъэкоштимэ, уиягъе цыф емыгъэкынр лыуз-гууз нэмийким къыфэмыхынр, узэрэцыфыр сидигъуу зыщымыгъэгъупшнэнр акылыгъ, тинчыгъ, насыпигъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Искусствэр — тибайныгъ

Бзэр къашъом ерэгъус

Хэкум къэзыгъэзэжыгъэм и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкі пчыхъэзэхахъэр гум шүклэ къинэжынэу Мыекъуапэ щызэхашагь.

Правительствэм, Парламентым, Мыекъуапэ иадминистрации якулькъушэхэр, общественнэ куп зэхахъээм ялъыклохэр, къэралыгъо зэфэшхъафхэм къарыкъыжыгъэ тильэпкъэгъухэр, искуствэр зышшогъэшшэгъонхэр мэфэкі зэхахъэм щызэулацьх.

— Зэхахъэм нэбгырабэ зэрэхэлжьагъэр тигуапэ, — къитиуагь республике общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан. — Правительствэмэр Парламентимрэ ацікіе Шхъэлэхъо Аскэррэ Шэуджэн Темботорэ къегушигъагъех. Концертим артист цэрылохэр, къэшъуаклохэр хэлэжьагъех. Адыгэ джэгур гъэшэгъон хъущтэу тэлъйтэ...

Адыгэ джэгур

Осэш купым пэщэногъэ дыэрихагь Лымыщэкъо Рэмэзан. Кіэлэгъэдже йофшіеням иветеранэу Даур Русльянре йофшланпэу «Нанэм» ипащэу Нэгъуцу Аслъянре осэш купым хэтгъягъех.

— Зэхахъэм синэуасэу щыслэгъугъэр бэ, — къеуатэ Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ къикыгъэ Ацумыжь Напшык. — Лымыщэкъо Рэмэзан Адыгэ Хасэм илофгигохэм тащигъэгъозагь. Адыгэ джэгухэр зэрэзэхажэхэр мэхъэнэ ин илүү сэлжээ.

— Дахэу къизэрещьишъохэрэм daklo, ныбжыклохэр нэйуасэ щызэфхъуух, ягумекі-гупшисэхэр къизэфхъуатэх, — зэдэгүштэгъур льегъекъуатэ ильэс 30-кіе узэклэбэжъэм Тыркуем къикыжыгъяу, Дунэе Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчіэгъэгъо Мэшфэшү Нэдждэт. — Лъэпкъ искуствэм цыфхэр зэфещэх. Урысхэр, ермэлхэр, къэндзалхэр, адигэхэр, нэмийкі лъэпкъхэри пчэгум къыщешъох, гущыгъу эзфхъуух.

Адыгэ Хасэм игъэцкікло куп хэтхэу Стлашью Юр, Тэу Аслъян, Цыкыушу Аслъян, Гыуклэл Сусанэ, шіэнгъэлэжъэ Мамый Русльян, фэшхъафхэм адигэ джэгум зызэриушшомбгүрэр йофшігъэ дэгъуклэ альйтэ.

Зэхэшкікло купым хэтзу, адигэ къэшъокло ансамблэу «Абрекхэр» зыфиорэм ихудожественнэ пащэу Тхъаклумэшэ Налбек къизриорэмкіе, Адыгэ Хасэм хэтхэм гүусэногъэ адьрилэу тапэкли джэгухэр зэхажэштых. Хятыякло Ерыгу Адам исэнэхьат хэшьыкі ин фыри! Оркестрэм къидежьбу, адигэ орэдхэр мэкъе іэтгъэкі къихедзэх, къэшъуаклохэм адэуджы.

— Къашьор лъэпкъым ыпс, — elo Ерыгу Адам. — Дахэу къизэдэшьох, искуствэм зэфщэх.

Адыгабзэр дэгъоу зымышшэре ныбжыклохэм талыкло, гущыгъу тафхъоу къыхэкъы. Къашьом ыбзэкі язэфхиштыклохэр агъэпхтэхэу альйтэ. Адыгабзэм изэ-

гъэшшэн мэхъанэу ратырэм хагъэхон ямурад.

Сирием къикыжыгъэ зэшхъэгъусэхэм талыклагь. Адыгабзэр ашіэрэп, арэу щитми, адигэ джэгум изэхэшаклохэм, Адыгэ Хасэм итхаматэ агоуцохээ сурэт атырахи зэршоигъор къидгурагъэуагь.

Зэлъашэрэ орэдусэу, орэдьиоу Лъачэ Альберт адигэ орэдхэр зэхахъэм къишиуагъях. Пчыхъэзэхахъэр адигэ джэгуклэ зэрауухэр осэ ин фишигъигь.

Къашьомрэ орэдымрэ зэгопчынхэ умылтэйкыщтэу зыльтытэхэрэм Лъечэ Альберт ащищ.

Орэдри, къашьори гум къегущы-лыкых, лъэпкъхэр зэфащэх.

Орэдьир угъуса?

Орэдьир зигъусэм адигабзэри, лъэпкъ шэн-хабзэри нахышшоу зергъашшэх. Орэдьир ныдэль-фыбзэм изэгъэшшэн фэлажэ. Адыгейим, Пышээ язаслуженэ артисткэу Лъечэр Римэ «Гъэ мин огъаш!» зыфиорэ орэдьир мэкъе іэтгъэкі ыгъэжынчыгь. Орэдьир къизыхедзэм, пчэгум къицхи, къедэлхэрэм благъэу къяклоналагь, бэгъашэ Адыгэ Республиker, цыфхэр хүнхэу афилиагь. Орэдым гукэе едэйгүэшиашшэхэр адигэ джэгум дахэу зэрэштиуджыхэрэр тльэгъугъэх.

Орэдри, къашьори тидэ уклягъэми угъусэнх фаеу къыуауль осэш купым хэтэу Нэгъуцу Аслъян.

Іэпеласэхэм ялофшлагъэхэм якъэгъэлэгъон пчыхъэзэхахъэм дэгъоу щызэхашагь. Тэшүү Нурбый, Гостэкъо Русльян, Гумэ Ларисэ, Нэгэрэкъо Казбек, Цэй Зульфие, Баджэкъо Бэлэ, Цурмыт Рузанэ, фэшхъафхэм яэшлагъэхэм лъэпкъ искуствэр къагъэдахэ.

Къэшъуаклохэр

Анах дахэу къэшъуагъэхэм зэхэшаклохэр афэгушуагъэх, хагъэунэфыкырэ чыпилэхэр къидэзыхыгъэхэм шүхъафтынхэр афашигъуагъэх. Абрэдж Аннетэрэ Мэратыкъо Давидрэ апэрэ чыпилэр афагъэшшошагь.

Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзыгъэ
гъэкырэр:
АР-м лъэпкъ Йоххэм-кіе, Икыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адирялэ зэпхынгъэхэмкіе ыкы къэбар жууцэм иамалхэмкіе и Комитет

Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кіе заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкі 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлжээ, шрифтыр 12-м нахь цыкунуу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкигъэклюкъых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
УФ-м хэутын йоххэмкіе, телерадиокъетынхэмкіе ыкы зэлъы-Іэсикіе амалхэмкіе и Министерстве и Темыр-Кавказ Чыпэ гъэйорышил, зэраушыхъатыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъатыгъэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкіи
пчагъэр
4795
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1366

Хэутынм узьчи-кэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00

Зыщаушихъатыгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаэр Дэрэ Т.И.

Редактор шхъаэр итуадзэр Мэшлэкъо С. А.

Пышэдэкъижь зыхырэ секретарыр

Жакіэмкъо
А. З.